

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. január 28. *

„A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség — 44/2001/EK rendelet — Joghatóság a polgári és kereskedelmi ügyekben — Fogasztói szerződések — Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező fogyasztó, aki valamely más tagállamban székhellyel rendelkező bank által kibocsátott értékpapírokat vásárolt egy harmadik tagállamban székhellyel rendelkező közvetítőtől — Az említett értékpapírok kibocsátója ellen indított keresetekre irányadó joghatóság”

A C-375/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Handelsgericht Wien (Ausztria) a Bírósághoz 2013. július 3-án érkezett, 2013. június 20-i határozatával terjesztett elő az előtte

Harald Kolassa

és

a **Barclays Bank plc** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (előadó) és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. május 21-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- Harald Kolassa képviseletében P. Miller Rechtsanwalt,
- a Barclays Bank plc képviseletében H. Bielesz Rechtsanwalt,
- a német kormány képviseletében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője P. Gentili, avvocato dello Stato,
- a holland kormány képviseletében M. Bulterman, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

– az Európai Bizottság képviseletében B. Eggers és A.-M. Rouchaud-Joët, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2014. szeptember 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) 5. cikke 1. pontja a) alpontjának, 3. cikkének, valamint 15. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Bécsben (Ausztria) lakóhellyel rendelkező Harald Kolassa, valamint a Londonban (Egyesült Királyság) székhellyel rendelkező Barclays Bank plc (a továbbiakban: Barclays Bank) között az e banknak a felperes által az e bank részéről kibocsátott pénzügyi eszköz közvetítője segítségével végzett pénzügyi befektetés értékcsökkenése okán fennálló szerződéses, a szerződéskötést megelőző és jogellenes károkozásért való felelőssége jogcímén benyújtott kártérítés iránti kereset tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 44/2001 rendelet (2), valamint (11)–(15) preambulumbekkezdése kimondja:
„(2) A joghatóságra és a határozatok elismerésére vonatkozó nemzeti jogszabályok között fennálló egyes különbségek akadályozzák a belső piac megfelelő működését. A polgári és kereskedelmi ügyekben az e rendelet hatálya alá tartozó tagállamok határozatainak gyors és egyszerű elismerése és végrehajtása céljából elengedhetetlenül szükségesek a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályok egységesítésére és az alaki követelmények egyszerűsítésére irányuló rendelkezések.
[...]
(11) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.
(12) Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.
(13) A biztosítási, fogyasztói és munkaszerződésekkel kapcsolatban a gyengébb felet az érdekeinek megfelelő, az általános szabályoknál kedvezőbb joghatósági szabályokkal kell védelemben részesíteni.

(14) A felek szerződéses szabadságát – a biztosítási, fogyasztói és munkaszerződések kivételével, amelyeknél a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározása tekintetében csak korlátozott szerződéses szabadság engedhető meg – az e rendeletben megállapított kizárólagos joghatósági okok figyelembevételével tiszteletben kell tartani.

(15) A harmonikus jogalkalmazás érdekében a párhuzamos eljárások lehetőségét el kell kerülni, és biztosítani kell, hogy ne hozzanak egymással összeegyeztethetetlen határozatot két tagállamban. [...]

4 Az e rendelet II. fejezetébe foglalt 2–31. cikk a joghatóságra vonatkozó szabályokat írja elő.

5 A II. fejezet „Általános rendelkezések” című 1. szakasza tartalmazza a 2. cikket, amelynek (1) bekezdése ekképp rendelkezik:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

6 Ugyanezen rendelet 5. cikkének 1. és 3. pontja értelmében:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

1. a) ha az eljárás tárgya szerződés vagy szerződéses igény, akkor a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;

b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a vitatott kötelezettség teljesítésének helye:

– ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot szállították, vagy le kellett volna szállítani,

– szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;

c) amennyiben a b) pont nem alkalmazható, az a) pontot kell alkalmazni;

[...]

3. jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet;”.

7 Ugyanezen II. fejezet „Joghatóság fogyasztói szerződések esetén” című 4. szakaszában szerepel a 44/2001 rendelet 15. cikke, amelynek (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Valamely személy, a fogyasztó [helyesen: A valamely személy – fogyasztó –] által kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal megkötött szerződéssel kapcsolatos ügyekben a joghatóságot a 4. cikk és az 5. cikk 5. pontjának sérelme nélkül e szakasz határozza meg, ha:

a) a szerződés tárgya áruk részletfizetésre történő értékesítése; vagy

b) a szerződés tárgya olyan részletekben visszafizetendő kölcsön vagy bármely egyéb hitel, amelyet áruk vételének finanszírozására nyújtanak;

c) minden más esetben, a szerződést olyan személlyel kötötték, aki a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy ilyen tevékenysége bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, és a szerződés az ilyen tevékenység körébe tartozik.”

8 A 44/2001 rendeletnek az ugyanezen II. fejezet 4. szakaszában található 16. cikke (1) és (2) bekezdése előírja:

„(1) A fogyasztó a másik szerződő fél ellen akár annak a tagállamnak a bíróságai előtt, ahol a fél lakóhellyel vagy székhellyel rendelkezik, akár saját lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást.

(2) A fogyasztó ellen a másik szerződő fél kizárólag a fogyasztó lakóhelyének [helyesen: lakóhelye szerinti tagállam] bíróságai előtt indíthat eljárást.”

9 Az említett rendelet II. fejezetének van egy 8. szakasza is, amelynek címe „A joghatóság és az elfogadhatóság vizsgálata”; e szakaszba tartozik a 25. és 26. cikk, amely a következőképpen fogalmaz:

„25. cikk

Valamely tagállam bírósága hivatalból megállapítja joghatóságának hiányát, amennyiben e bírósághoz olyan keresettel fordulnak, amelynek fő tárgyára a 22. cikk alapján más tagállam bírósága rendelkezik kizárólagos joghatósággal.

26. cikk

(1) Amennyiben a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező alperes ellen másik tagállam bíróságán indítanak peres eljárást, és az alperes a bíróság előtt nem jelenik meg, a bíróság hivatalból megállapítja joghatóságának hiányát, kivéve, ha e rendelet rendelkezései alapján joghatósággal rendelkezik.

(2) A bíróság mindaddig felfüggeszti az eljárást, amíg meg nem bizonyosodik arról, hogy az alperes a védelméről történő gondoskodáshoz megfelelő időben kézhez vehette az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot, illetve valamennyi szükséges intézkedést megtették ennek érdekében.

[...]”

Az osztrák jog

10 A tőkepiacra vonatkozó törvény (Kapitalmarktgesetz) 11. cikke az alapeljárásra alkalmazandó változatában a következőképpen rendelkezett:

„(1) A befektetőket ért mindazon kárért, amely az értékpapírok vagy befektetések megítélése szempontjából jelentőséggel bír, a tájékoztató vonatkozó részeibe vagy az e szövetségi törvény (6. cikk) szerint feltüntetendő információkba vetett bizalom következtében merült fel:

1. a kibocsátó felel a neki, az alkalmazottainak vagy a tájékoztató elkészítésével megbízott más személyeknek felróható okból valótlan vagy hiányos adatokért;
2. a tájékoztatót ellenőrző személy felel a neki, az alkalmazottainak vagy a tájékoztató elkészítésével megbízott más személyeknek felróható okból valótlan vagy hiányos ellenőrzésért;

[...]

3. az a személy, aki saját nevében vagy más nevében kapta meg a befektető szerződéses kötelezettségvállalását, valamint a szerződés közvetítője, amennyiben e személyek hivatásszerűen gyakorolják az értékpapírokkal vagy a befektetési eszközökkel való kereskedést, illetve azok közvetítését, amennyiben maguk vagy képviselőik tudtak, illetve súlyos gondatlanság okán nem tudtak az 1. pontban előírt információk, illetve az ellenőrzés pontatlan vagy hiányos jellegéről [...]

(2) A külföldi kibocsátók értékpapírai vagy befektetései esetében az (1) bekezdés 1. pontja alapján az a személy is polgári jogi felelősséggel tartozik, aki a tájékoztatóköteles ajánlatot Ausztriában tette.

(3) Amennyiben a felelősség több személy tekintetében is megállapítható, azt egyetemlegesen viselik. Az egyes személyek felelősségét nem csökkenti az a tény, hogy más személyek is kötelesek ugyanazon kár megtérítésére.

(4) A felelősséget nem lehet előzetesen sem kizárni, sem korlátozni a befektetők hátrányára.

[...]

(8) A fenti rendelkezések nem érintik a más törvényi rendelkezések vagy szerződések megsértéséből eredő kártérítési jogokat.”

11 A befektetési alapokra vonatkozó törvénynek (Investmentfondsgesetz) az alapügyre vonatkozó változata 26. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) A külföldi közös befektetési alap befektetési jegyét megszerző személynek a szerződéskötést megelőzően ingyenesen át kell adni az alap rendelkezéseit és/vagy a befektetési társaság alapszabályát, a külföldi befektetési társaság tájékoztatóját és a szerződéskötési ajánlat másolatát. Az ajánlatra vonatkozó nyomtatványnak tartalmaznia kell a kibocsátási felár összegére és a befektetési társaságnak fizetendő éves díjra vonatkozó utalást.

(2) A tájékoztatónak minden olyan adatot tartalmaznia kell, amely az ajánlattétel időpontjában lényeges jelentőséggel bír a külföldi közös befektetési alap befektetési jegyeinek megítélése szempontjából. [...] A tájékoztatónak továbbá különösen az alábbi adatokat kell tartalmaznia:

1. a külföldi befektetési társaság, a befektetett pénzek befektetéséről döntő vállalkozás (alapkezelő társaság), a közös befektetési alap befektetési jegyeinek forgalmazását végző vállalkozás (forgalmazó társaság) és a letétkezelő neve vagy cégneve, jogi formája, székhelye és saját tőkéje (alap- vagy törzstőke, levonva a még befizetendő pénzbeli apport összegét, hozzáadva a tartalékok összegét);
2. a képviselő és a kifizető hely cégneve, székhelye és címe;
3. milyen eszközök szerezhetők be a vagyon számára, milyen elvek alapján választják ki azokat, csak tőzsdei kereskedelemre (és adott esetben mely tőzsdéken engedélyezett értékpapírok megszerzésére) kerül-e sor, miként használják fel a vagyon hozadékát, és a vagyon egy részét bankkövetelésben tartják-e (és ha igen, milyen korlátok között);
4. a feltételek és körülmények, amelyek mellett a befektetési jegyek tulajdonosai kérhetik a befektetési jegyre eső vagyonrész kifizetését, valamint a kifizetésre hatáskörrel rendelkező helyek.

[...] A tájékoztató és módosításainak helytállóságát és hiánytalanságát a tájékoztatót ellenőrző személyként a képviselőnek kell ellenőriznie. A tájékoztató elkészítése, módosítása, ellenőrzése és a tartalmaért viselt felelősség tekintetében mind a kibocsátóra, mind a tájékoztatót ellenőrző személyre értelemszerűen alkalmazandók a [tőkepiacra vonatkozó törvény] rendelkezései. [...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 12 Harald Kolassa a direktanlage.at AG bankon (a továbbiakban: direktanlage.at) keresztül fogyasztóként 68 180,36 eurót fektetett a másodlagos piacon X1 Global EUR Index igazolásokba (a továbbiakban: igazolások). Ezen igazolásokat az Egyesült Királyság cégjegyzékébe bejegyzett és Majna-Frankfurtban (Németország) is fiókteleppel rendelkező Barclays Bank bocsátotta ki.
- 13 Az említett igazolások kibocsátásakor a Barclays Bank közzétette a 2005. szeptember 22-re keltezett alaptájékoztatót. Ezen igazolások általános feltételekhez kötöttek, amely feltételeket 2005. december 20-án hoztak a nyilvánosság tudomására. A Barclays Bank kérésére ezen alaptájékoztatót Ausztriában is közzétették. A nyilvános jegyzési ajánlat 2005. december 20-tól 2006. február 24-ig volt érvényes, és 2006. március 31-én került sor az igazolások kibocsátására. A visszafizetés 2016-ban lesz esedékes. A kölcsönfeltételek előírják ezenfelül a jegyzésre vonatkozó szerződés felmondásának lehetőségét.
- 14 Az említett igazolások bemutatóra szóló kötvény formáját öltik. A visszafizetendő összeget és így e kötvények értékét index alapján számítják ki, amelyet több mögöttes alaptól álló portfólióból képeznek, és így az igazolás indexálása közvetlenül e portfólió alapján történik. A portfóliót az X1 Fund Allocation GmbH-nak kellett létrehozni és kezelni, amelyet a Barclays Bank megbízott azzal, hogy az igazolásokból származó pénzt befektesse. E pénz nagy része elveszett. Jelenleg az említett igazolások értékét nulla euróra becsülik, amit Harald Kolassa mindazonáltal vitat.
- 15 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az igazolásokat intézményi befektetők számára értékesítették, amelyek ezeket elsősorban fogyasztók számára értékesítették tovább. A jelen ügyben a direktanlage.at a Harald Kolassa által jegyezni kívánt igazolásokat német anyavállalatánál, a müncheni (Németország) székhelyű DAB Bank AG-nál rendelte meg, amely – a maga részéről – azokat a Barclays Banktól szerezte be. E megrendelésekre és végrehajtásukra minden esetben az érintett társaságok saját nevén került sor. A direktanlage.at Harald Kolassa megbízását az „értékpapírszámlára” vonatkozó általános szerződési feltételeinek megfelelően teljesítette, ami azt jelenti, hogy a direktanlage.at ügyfeleinek valamennyi igazolását Münchenben őrzi fedezeti állományként saját nevében az adott ügyfelek javára. Harald Kolassa csak a fedezeti állomány megfelelő hányadából származó igazolások kiadására vonatkozó igényt támaszthatott, ami azt jelentette, hogy az igazolásokat nem ruházhatták át a felperesre.
- 16 Harald Kolassa károsult befektetőként keresetet nyújtott be a Handelsgericht Wienhez, amelyben 73 705,07 euró kártérítés megfizetését kéri a Barclays Bank szerződéses, szerződéskötést megelőző és jogellenes károkozásért való felelősségére hivatkozva. Azt állítja, hogy ha a Barclays Bank jogszerűen járt volna el, akkor ő nem eszközölte volna a befektetést, hanem a tőkéjét széles körű piacsemleges alapporfólióba fektette volna, ami lehetővé tette volna számára, hogy a lejáratkor szert tegyen a követelt összegre, azaz a befektetés kamatokkal növelt összegére.
- 17 Harald Kolassa azt állítja, hogy az említett bíróság joghatósággal rendelkezik elsődlegesen a 44/2001/EK rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében, illetve, másodlagosan pedig ugyanezen rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja, valamint 3. pontja alapján.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság előtt a Barclays Bank mind Harald Kolassa kifogásait, mind pedig az eljáró bíróság joghatóságát vitatja.

19 E körülmények között a Handelsgericht Wien felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) a) A 44/2001/EK rendelet 15. cikkének (1) bekezdését illetően, úgy kell e értelmezni az [e rendelkezésben] foglalt »Valamely személy, a fogyasztó [helyesen: A valamely személy – fogyasztó –] által kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal megkötött szerződéssel kapcsolatos ügyekben« szövegrészt, hogy:
- i) az a felperes, aki fogyasztóként a másodlagos piacon bemutatóra szóló kötvényt vásárolt, és a kibocsátóval szemben a tájékoztatási és ellenőrzési követelmények megsértése miatt a tájékoztatóért való felelősségből és a kölcsönfeltételekből fakadó igényeket érvényesít, hivatkozhat erre a joghatósági okra, ha a felperes az értékpapír harmadik személytől történő megvásárlása révén származékosan belépett a kibocsátó és a kötvény eredeti jegyzője közötti szerződéses viszonyba?
 - ii) az első kérdés a) pontjának i. részére adandó igenlő válasz esetén a felperes akkor is hivatkozhat a 44/2001 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése szerinti joghatósági okra, ha a harmadik személy, akitől a fogyasztó a bemutatóra szóló kötvényt vásárolta, azt korábban kereskedelmi vagy szakmai tevékenységébe eső céllal vásárolta, a felperes tehát nem egy fogyasztónak minősülő személy helyébe lép a kölcsönviszonyban?
 - iii) az első kérdés a) pontjának i. és ii. részére adandó igenlő válasz esetén a felperes fogyasztó akkor is hivatkozhat a 44/2001 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése szerinti fogyasztói joghatósági okra, ha nem maga birtokolja a kötvényt, hanem a harmadik személy, akit a felperes az értékpapírok megvásárlásával bízott meg, és aki maga nem minősül fogyasztónak, az értékpapírokat a megállapodásnak megfelelően saját nevében letéteményesként őrzi a felperes számára, és a felperesnek csak kiadásra vonatkozó kötelmi jogi igényt biztosít?
- b) az első kérdésre a) pontjának i. részére adandó igenlő válasz esetén a kötvényvásárlásból eredő szerződéses jogalapok miatt eljáró bíróság ugyanezen kötvényvásárlásból eredő jogellenes károkozásból fakadó igényekkel kapcsolatos járulékos joghatóságát is megalapozza a 44/2001/EK rendelet 15. cikkének (1) bekezdése?
- 2) a) A 44/2001/EK rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontját illetően, úgy kell-e értelmezni [az e rendelkezésben] foglalt »ha az eljárás tárgya egy szerződés vagy egy szerződéses igény« szövegrészt, hogy:
- i) az a felperes, aki a másodlagos piacon bemutatóra szóló kötvényt vásárolt, és a kibocsátóval szemben a tájékoztatási és ellenőrzési követelmények megsértése miatt a tájékoztatóért való felelősségből és a kölcsönfeltételekből fakadó igényeket érvényesít, hivatkozhat erre a joghatósági okra, ha [...] az értékpapír harmadik személytől történő megvásárlása révén származékosan belépett a kibocsátó és a kötvény eredeti jegyzője közötti szerződéses viszonyba?
 - ii) a második kérdés a) pontjának i. részére adandó igenlő válasz esetén a felperes akkor is hivatkozhat a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja szerinti joghatósági okra, ha nem maga birtokolja a kötvényt, hanem a harmadik személy, akit a felperes az értékpapírok megvásárlásával bízott meg, az értékpapírokat a megállapodásnak megfelelően saját nevében letéteményesként őrzi a felperes számára, és a felperesnek csak kiadásra vonatkozó kötelmi jogi igényt biztosít?

- b) a második kérdés a) pontjának i. részére adandó igenlő válasz esetén a kötvényvásárlásból eredő szerződéses jogalapok miatt eljáró bíróság ugyanezen kötvényvásárlásból eredő jogellenes károkozásból fakadó igényekkel kapcsolatos járulékos joghatóságát is megalapozza a 44/2001/EK rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja?
- 3) a) A 44/2001/EK rendelet 5. cikkének 3. pontját illetően, [az e rendelkezés] értelmében vett jogellenes károkozásból vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményből fakadó igényeknek minősülnek-e a tájékoztatóért való felelősségből fakadó, a tőkepiacra vonatkozó szabályozással kapcsolatos jogi igények, és a bemutatóra szóló kötvény kibocsátásával összefüggő védelmi és tájékoztatási követelmények megsértéséből fakadó igények?
- i) a harmadik kérdés a) pontjára adandó igenlő válasz esetén, akkor is így van-e ez, ha az a személy, aki maga nem birtokolja a kötvényt, hanem csak a kiadásra vonatkozó kötelmi jogi igény illeti meg a birtokossal szemben, aki az értékpapírokat letéteményesként őrzi számára, ezen igényeket a kibocsátóval szemben érvényesíti?
- b) Úgy kell-e értelmezni a 44/2001/EK rendelet 5. cikkének 3. pontjában foglalt »ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet« szövegrészt, hogy az értékpapír szándékosan téves információ alapján történő megvásárlása esetén
- i) a káresemény bekövetkezésének feltételezendő helye a károsult lakóhelye mint a károsult vagyonának központja?
- ii) A harmadik kérdés b) pontjának i. részére adandó igenlő válasz esetén, akkor is így van-e ez, ha a vételi megbízás és az ellenérték átutalása az ügylet lezárultáig visszavonható, és az ügylet a károsult számlájának megterhelését követő némi idő elteltével valamely másik tagállamban zárult le?
- 4) A joghatóság vizsgálatát illetően, átfogó bizonyítási eljárást kell-e lefolytatnia az eljáró bíróságnak a 44/2001/EK rendelet 25. és 26. cikke szerinti joghatóság-vizsgálat keretében azon vitatott tényekkel kapcsolatban, amelyek mind a joghatóság kérdése, mind az érvényesített igény fennállása szempontjából relevánsak (»kettős relevanciájú tények«), vagy a joghatóság kérdésében történő döntéshozatal során a felperes állításainak helytállóságából kell-e kiindulnia?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 20 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 15. cikkének (1) bekezdését, hogy az a felperes, aki fogyasztóként bemutatóra szóló kötvényt vásárolt egy szakmai tevékenységet folytató harmadik személytől, hivatkozhat erre a rendelkezésre az e kötvény kibocsátójával szemben a kölcsönfeltételekre, a tájékoztatási és ellenőrzési követelmények megsértésére, továbbá a tájékoztatóért való felelősségre alapított kereset benyújtása céljából.
- 21 Előzetesen, egyfelől, emlékeztetni kell arra, hogy mivel a 44/2001 rendelet az új tagállamoknak az alábbi egyezményhez való csatlakozásáról szóló későbbi egyezményeivel módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.) helyébe lépett, a Bíróság által az ezen egyezmény rendelkezéseire vonatkozóan

adott értelmezés az említett rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben e jogszabályok rendelkezései egyenértékűnek tekinthetők. (Maletic-ítélet, C-478/12, EU:C:2013:735, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 22 Másfelől, a 44/2001 rendeletben használt – és különösen az e rendelet 15. cikke (1) bekezdésében szereplő – fogalmakat egymástól függetlenül, elsősorban a hivatkozott rendelet szerkezetének és céljainak megfelelően kell értelmezni annak érdekében, hogy ezáltal e rendelet egységes alkalmazása valamennyi tagállamban biztosítva legyen (lásd: Česká spořitelna ítélet, C-419/11, EU:C:2013:165, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 23 A 44/2001 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése abban az esetben alkalmazható, ha három feltétel teljesül, úgymint először is a szerződő felek egyike fogyasztói minőségben jár el, szakmai tevékenységtől kívül esőnek tekinthető keretek között; másodszor az e fogyasztó és a szakmai tevékenységet folytató személy közötti szerződést ténylegesen megkötötték, és harmadszor, e szerződés az említett cikk (1) bekezdésének a)–c) pontjaiban említett kategóriák egyikébe tartozik. E feltételeknek kumulatív módon kell teljesülniük, miáltal a joghatóság már az egyik hiányában sem határozható meg a fogyasztói szerződésekre vonatkozó szabályok alapján (Česká spořitelna ítélet, EU:C:2013:165, 30. pont).
- 24 E tekintetben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból az tűnik ki, hogy az előző pontban említett első és harmadik feltétel a jelen ügyben teljesül, amint azt egyébként a főtanácsnok is megállapítja indítványának 28. pontjában.
- 25 Elegendő tehát azt megvizsgálni, hogy a második, a fogyasztó és a szakmai tevékenységet folytató személy közötti szerződés megkötésére vonatkozó feltétel teljesül-e az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között.
- 26 E tekintetben a tényeknek a kérdést előterjesztő bíróság általi tömör ismertetéséből az tűnik ki, hogy a Barclays Bank és Harald Kolassa között nem jött létre szerződés – aminek vizsgálata e bíróság feladata –, mivel ez utóbbi nem tulajdonosa a jelen ítélet 14. pontjában említett kötvényeknek, tekintettel arra, hogy ezeket a direktanlage.at saját nevében őrzi. Ezzel szemben, továbbra is e bíróság szerint, Harald Kolassa a fedezeti állomány megfelelő hányadából származó igazolások kiadását kérhette, mivel az igazolásokat nem írhatták át a nevére.
- 27 Harald Kolassa szerint e körülményekre figyelemmel a fogyasztók védelmének célkitűzése okán gazdasági szempontot kell alkalmazni, és meg kell állapítani, hogy igenis létrejött egy, a 44/2001 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése értelmében vett szerződés közte és a Barclays Bank között, mivel a direktanlage.at közvetítői szerepet játszott.
- 28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése kivételt képez mind az e rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott általános joghatósági szabály alól, mivel azon tagállam bíróságainak joghatóságát mondja ki, amelynek területén az alperes lakóhelye található, mind pedig az ugyanezen rendelet 1. cikkének 5. pontjában meghatározott, a szerződések esetén előírt különös joghatósági szabály alól is, amelynek értelmében az eljárás tárgyát képező kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság rendelkezik hatáskörrel. Ezért ezen 15. cikk (1) bekezdését szükségszerűen megszorítóan kell értelmezni (lásd: Česká spořitelna ítélet, EU:C:2013:165, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Egyébiránt a fogyasztó és a szóban forgó, szakmai tevékenységet folytató személy közötti szerződés lehetővé teszi a joghatósági szabályok kiszámíthatóságának biztosítását, ami a 44/2001 rendelet egyik célja, amint az (11) preambulumbekkezdéséből is következik.

- 30 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a szakmai tevékenységet folytató személlyel történő szerződéskötés követelménye nem értelmezhető úgy, hogy ez a követelmény szerződések olyan láncolatának esetén is teljesül, amelynek értelmében a szóban forgó, szakmai tevékenységet végző személy bizonyos jogait és kötelezettségeit a fogyasztóra ruházzák át.
- 31 E megállapítást a 44/2001 rendelet 15. cikkének és 16. cikkének együttes olvasata is megerősíti.
- 32 Ugyanis az említett rendelet 16. cikkének (1) bekezdésében foglalt, a fogyasztókkal kötött szerződésekre vonatkozó joghatósági szabályokat e cikk megfogalmazásának megfelelően kizárólag a fogyasztó által a másik szerződő fél ellen indított eljárásra kell alkalmazni, ami szükségszerűen azt feltételezi, hogy a fogyasztó a szóban forgó, szakmai tevékenységet végző személlyel kötött szerződést.
- 33 Kétségtelen, hogy a Bíróság már megállapította, hogy a 44/2001 rendelet 16. cikkének (1) bekezdésében előírt „másik szerződő fél” fogalmát akként kell értelmezni, hogy az azon gazdasági szereplővel szerződéses viszonyban álló félre is vonatkozik, amelyiknél a fogyasztó a szerződést kötötte. (Maletic-ítélet, EU:C:2013:735, 32. pont). Mindazonáltal ezen értelmezés olyan sajátos körülményeken alapul, amelyek között a fogyasztót eleve két szerződő félhez kötötte elválaszthatatlan módon szerződéses jogviszony. Egyébiránt a fogyasztó tagállamában letelepedett szerződő félnek az említett 16. cikk hatálya alól történő kizárása azzal a következménnyel járt volna, hogy a két szerződő fél egyetemes kötelezése iránti kereset tekintetében eljáró bíróság kizárólag a valamely más tagállamban letelepedett gazdasági szereplő tekintetében rendelkezett volna joghatósággal.
- 34 Ez az értelmezés nem érvényes az alapügy körülményei között, ahol is a szóban forgó, szakmai tevékenységet végző személlyel egyáltalán nem kötöttek szerződést.
- 35 A fenti megfontolásokból az következik, hogy a 44/2001 rendelet 15. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy – az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között – az a felperes, aki fogyasztóként bemutatóra szóló kötvényt vásárolt egy szakmai tevékenységet folytató harmadik személytől anélkül, hogy szerződéskötésre került volna sor e fogyasztó és a kötvény kibocsátója között – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, nem hivatkozhat erre a rendelkezésre az e kibocsátóval szemben a kölcsönfeltételekre, a tájékoztatási és ellenőrzési követelmények megsértésére, továbbá a tájékoztatóért való felelősségre alapított kereset benyújtása céljából.

A második kérdésről

- 36 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy egy bemutatóra szóló kötvény kibocsátójával szemben benyújtott, a kölcsönfeltételekre, a tájékoztatási és ellenőrzési követelmények megsértésére, továbbá a tájékoztatóért való felelősségre alapított kereset érdekében az e kötvényt egy harmadik személytől megszerző felperes az e rendelkezésben előírt joghatóságra hivatkozhat.
- 37 Az e kérdésre adandó válasz érdekében először is arra kell emlékeztetni, hogy a „szerződéssel kapcsolatos ügy”-nek a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontjában szereplő fogalma nem értelmezhető úgy, mintha arra a minősítésre utalna, amelyet az alkalmazandó nemzeti jog a nemzeti bíróság előtti ügy tárgyát képező jogviszonynak tulajdonít. Épp ellenkezőleg, ezt a fogalmat önállóan kell értelmezni, az egyezmény szerkezetének és céljainak megfelelően, annak érdekében, hogy ezáltal annak egységes alkalmazása valamennyi szerződő államban biztosítva legyen (Handte-ítélet, C-26/91, EU:C:1992:268, 10. pont; Česká spořitelna ítélet, EU:C:2013:165, 45. pont).
- 38 A 44/2001 rendelet 15. cikkének (1) bekezdésében előírt követelménnyel ellentétben, a szerződés megkötése nem minősül az ugyanezen rendelet 5. cikke 1. pontja alkalmazása feltételének, ily módon a joghatóságnak az első rendelkezés alapján történő kizárásából nem következik szükségszerűen a második alkalmazhatósága.

- 39 Mindazonáltal, noha a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja nem követel meg megkötött szerződést, valamely kötelezettség megjelölése elengedhetetlen a fenti rendelkezés alkalmazásához, tekintettel arra, hogy szerződéses igények esetére az a kötelezettség teljesítésének helye szerint határozza meg a joghatóságot. Ily módon az említett rendelkezésben a szerződéssel kapcsolatos ügyek vonatkozásában előírt különös joghatósági szabály az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt kötelezettséget feltételez, amelyen a felperes keresete alapul (lásd: Česká spořitelna ítélet, EU:C:2013:165, 46. és 47. pont).
- 40 E tekintetben a tényeknek a kérdést előterjesztő bíróság általi tömör ismertetéséből az tűnik ki, hogy ilyen, a Barclays Bank által Harald Kolassa felé szabadon vállalt kötelezettség az alapügy körülményeire tekintettel nem áll fenn, még akkor sem, ha az alkalmazandó nemzeti jog értelmében a Barclays Banknak vannak bizonyos kötelezettségei Harald Kolassa felé.
- 41 A fenti megfontolásokból az következik, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontját úgy kell értelmezni, hogy – az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között – az a felperes, aki bemutatóra szóló kötvényt vásárolt egy harmadik személytől anélkül, hogy a kötvény kibocsátója szabadon kötelezettséget vállalt volna e felperes felé – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, nem hivatkozhat az e rendelkezésben előírt joghatósági szabályra az e kibocsátóval szemben a kölcsönfeltételekre, a tájékoztatási és ellenőrzési követelmények megsértésére, továbbá a tájékoztatóért való felelősségre alapított kereset benyújtása céljából.

A harmadik kérdésről

- 42 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezés alkalmazható egy olyan keresetre, amely valamely igazolás kibocsátójának az ezen igazolásra vonatkozó tájékoztató okán, valamint az e kibocsátót terhelő egyéb törvényes tájékoztatási kötelezettségek megsértése okán fennálló felelőssége megállapítására irányul, lehetővé téve így módon a felperes lakóhelye – mint azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet – szerinti joghatóság megállapítását.
- 43 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját önállóan és megszorítóan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: Coty Germany ítélet, C-360/12, EU:C:2014:1318, 43–45. pont).
- 44 Ugyanakkor a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti, a „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalma magában foglalja az összes olyan kérelmet, amely az alperes felelősségének megállapítására irányul, és amely nem kapcsolódik az e rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja szerinti „szerződéses igényhez” (Brogsitter-ítélet, C-548/12, EU:C:2014:148, 20. pont). Ily módon meg kell állapítani, hogy a valamely kibocsátóval szemben benyújtott, a tájékoztató, valamint az e kibocsátót terhelő egyéb törvényes, a befektetők tájékoztatására vonatkozó kötelezettségek megsértése okán fennálló felelősség megállapítására irányuló keresetek a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyeknek minősülnek, mivel az ilyen keresetek nem tartoznak a jelen ítélet 39. pontjában meghatározott, „szerződéssel kapcsolatos ügyek” közé.
- 45 A 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között történő alkalmazását illetően emlékeztetni kell arra, hogy az e rendelkezésben szereplő „azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” kifejezés magában foglalja egyrészt azt a helyet, ahol a kárt okozó esemény, másrészt azt a helyet, ahol a káresemény bekövetkezett, ezért a felperes választásától függően az alperes perelhető mind az egyik, mind a másik hely szerinti bíróság előtt (Coty Germany ítélet, EU:C:2014:1318, 46. pont).

- 46 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában meghatározott szabály alapja a különösen szoros kapcsolat léte a jogvita és káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság között, amely az igazságszolgáltatás megfelelő működésére és a hatékony eljárásszervezésre tekintettel igazolja a joghatóság e bíróság számára való biztosítását (Coty Germany ítélet, EU:C:2014:1318, 47. pont).
- 47 Mivel ennek megfelelően a jelen ítélet 45. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat által elismert kapcsolótényezők egyike kiválasztásának lehetővé kell tennie azon bíróság joghatóságának megállapítását, amely objektív szempontból a legalkalmasabb helyzetben van annak megítélésére, hogy a perelt személy felelősségének megállapításához szükséges feltételek teljesülnek-e, ebből következően csak azon bíróság előtt lehet érvényesen eljárást kezdeményezni, amelynek illetékességi területén a releváns kapcsolótényező található (Coty Germany ítélet, EU:C:2014:1318, 48. pont).
- 48 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már megállapította, hogy kizárólag azon az alapon, hogy pénzügyi kára vagyona egy részének valamely másik szerződő államban történő elvesztéséből ered, a „káresemény bekövetkezésének helye” nem a kérelmező lakóhelyét jelöli (Kronhofer-ítélet, C-168/02, EU:C:2004:364, 21. pont).
- 49 Ily módon az a pusztán tény, hogy a felperes pénzügyi következményeket szenved el, nem igazolja a felperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságának meghatározását, ha – amint az a Kronhofer-ítélet (EU:C:2004:364,) alapjául szolgáló ügyben történt – mind a kárt okozó esemény, mind pedig a káresemény más tagállam területén következett be (lásd ebben az értelemben: Kronhofer-ítélet, EU:C:2004:364, 20. pont).
- 50 Ezzel szemben a joghatóság ily módon történő meghatározása igazolt, amennyiben a kárt okozó esemény vagy a káresemény ténylegesen a felperes lakóhelyén következett be.
- 51 E tekintetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból egyfelől az tűnik ki, hogy az igazolások értékvesztését nem a pénzügyi piac bizonytalan fejleményei okozták, hanem azon alapok kezelése, amelyekbe az ezen igazolások kibocsátásából származó pénzt befektették, megakadályozva ezek értékének lejáratkori emelkedését. Másfelől a Barclays Banknak a törvényes tájékoztatási kötelezettségei vonatkozásában felrótt cselekményei vagy mulasztásai korábban történtek, mint Harald Kolassa befektetése, és azok ez utóbbi szerint meghatározóak voltak a befektetés tekintetében.
- 52 Még azt feltételezve is, hogy a Barclays Bank cselekményei és mulasztásai a Harald Kolassa által elszenvedett kár bekövetkezésének szükséges előfeltételei voltak, ami elegendő ahhoz, hogy lehetővé váljon a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának alkalmazása (lásd ebben az értelemben: DFDS Torline ítélet, C-18/02, EU:C:2004:74, 34. pont), e tekintetben azt is meg kell vizsgálni, hogy az alapügy körülményei milyen mértékben teszik lehetővé annak megállapítását, hogy a kárt okozó esemény, illetve a káresemény bekövetkeztének helye a felperes lakóhelye.
- 53 A hivatkozott kárt okozó eseményt, nevezetesen a tájékoztatóra és a befektetők tájékoztatására vonatkozó kötelezettségeknek a Barclays Bank általi feltételezett megsértését illetően meg kell állapítani, hogy az ilyen jogsértésnek minősíthető cselekmények és mulasztások nem történhettek a feltételezetten kárt szenvedett befektető lakóhelyén, mivel az ügy iratainak egyetlen eleme sem utal arra, hogy az e bank által javasolt befektetések módoszataira, illetve az ezekkel kapcsolatos tájékoztatók tartalmára vonatkozó döntéseket a befektető lakóhelye szerinti tagállamban hozták, sem pedig arra, hogy az említett tájékoztatókat eredetileg az e bank székhelye szerinti tagállamon kívül fogalmazták meg, illetve terjesztették.
- 54 Ezzel szemben a káresemény bekövetkeztét illetően meg kell állapítani, hogy – a jelen ítélet 51. pontjában összefoglaltakhoz hasonló körülményekre figyelemmel – a káresemény ott következik be, ahol a kárt a befektető elszenvedi.

- 55 A felperes lakóhelye szerinti bíróságok a káresemény bekövetkeztének jogcímén joghatósággal rendelkeznek az ilyen kereset ügyében eljárni, különösen akkor, ha az említett kár közvetlenül e felperesnek az e bíróságok illetékességi területén székhellyel rendelkező banknál vezetett bankszámláján következik be.
- 56 A káresemény bekövetkeztének ily módon azonosított helye – a jelen ítélet 51. pontjában említett körülményekhez hasonló körülményekre figyelemmel – megfelel a 44/2001 rendelet céljának, amely az Unióban letelepedett személyek jogi védelmének az általi megerősítésében nyilvánul meg, hogy egyszerre lehetővé teszi mind a felperesnek, hogy könnyen azonosíthassa, mely bíróság előtt indíthat keresetet, mind pedig az alperesnek, hogy ésszerűen kiszámíthassa, mely bíróság előtt indítható ellene kereset (lásd ebben az értelemben: Kronhofer-ítélet EU:C:2004:364, 20. pont), tekintettel arra, hogy valamely igazolás kibocsátójának, aki nem teljesíti a tájékoztatóra vonatkozó törvényes kötelezettségeit, az ezen igazolásra vonatkozó tájékoztatónak más tagállamokban történő közzététele során számíthatnia kell arra, hogy nem kellően tájékoztatót, e tagállamokban lakóhellyel rendelkező gazdasági szereplők ezen igazolásba befektetnek és kárt szenvednek.
- 57 A fenti megfontolásokra figyelemmel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés alkalmazható egy olyan keresetre, amely valamely igazolás kibocsátójának az ezen igazolásra vonatkozó tájékoztató okán, valamint az e kibocsátót terhelő egyéb tájékoztatási kötelezettségek megsértése okán fennálló felelőssége megállapítására irányul, amennyiben e felelősség nem az e rendelet 5. cikkének 1. pontja értelmében vett szerződéssel kapcsolatos ügyek közé tartozik. Ugyanezen 5. cikk 3. pontjának értelmében a felperes lakóhelye szerinti bíróságok a káresemény bekövetkeztének jogcímén joghatósággal rendelkeznek az ilyen kereset ügyében eljárni, különösen akkor, ha az említett kár közvetlenül e felperesnek az e bíróságok illetékességi területén székhellyel rendelkező banknál vezetett bankszámláján következik be.

A negyedik kérdésről

- 58 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 44/2001 rendelet szerinti joghatóság-vizsgálat keretében átfogó bizonyítási eljárást kell-e lefolytatni azon vitatott tényekkel kapcsolatban, amelyek mind a joghatóság kérdése, mind az érvényesített igény fennállása szempontjából relevánsak, vagy a joghatóság kérdésében történő döntéshozatal során kizárólag az alapügy felperese állításainak helytállóságából kell-e kiindulni.
- 59 Nem vitatott, hogy a 44/2001 rendelet nem írja elő kifejezetten a nemzeti bíróságokra joghatóságuk vizsgálata során háruló ellenőrzési kötelezettségek terjedelmét.
- 60 A nemzeti eljárásjog olyan belső eljárásjogi vetületéről van ugyanis szó, amelynek egységesítése nem tartozik az említett rendelet célkitűzései közé (lásd ebben az értelemben: G- ítélet, C-292/10, EU:C:2012:142, 44. pont), mindazonáltal a releváns nemzeti szabályok alkalmazása nem sértheti a 44/2001 rendelet hatékony érvényesülését (lásd: Shevill és társai ítélet, C-68/93, EU:C:1995:61, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 61 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a jogbiztonság célkitűzése megköveteli, hogy az eljáró nemzeti bíróság nehézségek nélkül tudjon határozni saját joghatóságáról anélkül, hogy az ügy érdemének megvizsgálására kényszerülne (lásd: Benincasa-ítélet, C-269/95, EU:C:1997:337, 27. pont). E követelménynek az alapügyben szereplő különös joghatóságok keretében történő alkalmazását illetően, egyfelől, a Bíróság már megállapította, hogy a valamely szerződésből következő jogvitában eljáró bíróság hivatalból is vizsgálhatja joghatóságát az érdekelt fél által benyújtott olyan döntő jelentőségű és releváns tényekre figyelemmel, amelyek alapján megállapítható, hogy létezik-e a szerződés, vagy sem (Effer-ítélet, 38/81, EU:C:1982:79, 7. pont).

- 62 Másfelől, konkrétan a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját illetően a Bíróság megállapította, hogy a joghatóság vizsgálatának szakaszában az eljáró bíróság nem értékeli a kereset elfogadhatóságát vagy megalapozottságát a nemzeti jog szabályai szerint, hanem kizárólag a bíróság államával fennálló kapcsoló elveket azonosítja, melyek e rendelkezés értelmében igazolhatják joghatóságát (Folien Fischer és Fofitec ítélet, C-133/11, EU:C:2012:664, 50. pont). Tehát e bíróság megállapítottnak tekintheti – kizárólag az e rendelkezés szerinti joghatósága ellenőrzése érdekében – a kérelmezőnek a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos felelősség feltételei vonatkozásában tett állításait (Hi Hotel HCF ítélet, C-387/12, EU:C:2014:215, 20. pont).
- 63 Meg kell állapítani, hogy a joghatósággal és az ügy érdemével kapcsolatos releváns ténybeli elemekre irányuló átfogó bizonyítási eljárásnak már az eljárás e szakaszában fennálló kötelezettsége sértheti ennek vizsgálatát.
- 64 Bár az eljáró nemzeti bíróság tehát abban az esetben, ha az alperes vitatja a felperes állításait, nem köteles bizonyítási eljárást lefolytatni a joghatóság meghatározásának szakaszában, meg kell állapítani, hogy mind a megfelelő igazságszolgáltatás célkitűzése, amely a 44/2001 rendelet alapjául szolgál, mind pedig a bíróságnak a feladatai ellátásával kapcsolatos autonómiája tiszteletben tartása megköveteli, hogy az eljáró bíróság a rendelkezésére álló összes információra figyelemmel – adott esetben az alperes kifogásait is beleértve – vizsgálhassa meg joghatóságát.
- 65 A fenti megfontolásokra figyelemmel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet szerinti joghatóság-vizsgálat keretében nem kell átfogó bizonyítási eljárást lefolytatni azon vitatott tényekkel kapcsolatban, amelyek mind a joghatóság kérdése, mind az érvényesített igény fennállása szempontjából relevánsak. Mindazonáltal a nemzeti bíróság a rendelkezésére álló összes információra figyelemmel vizsgálhatja joghatóságát, adott esetben az alperes kifogásait is beleértve.

A költségekről

- 66 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 15. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy – az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között – az a felperes, aki fogyasztóként bemutatóra szóló kötvényt vásárolt egy szakmai tevékenységet folytató harmadik személytől anélkül, hogy szerződéskötésre került volna sor e fogyasztó és a kötvény kibocsátója között – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, nem hivatkozhat erre a rendelkezésre az e kibocsátóval szemben a kölcsönfeltételekre, a tájékoztatási és ellenőrzési követelmények megsértésére, továbbá a tájékoztatóért való felelősségre alapított kereset benyújtása céljából.
- 2) A 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontját úgy kell értelmezni, hogy – az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között – az a felperes, aki bemutatóra szóló kötvényt vásárolt egy harmadik személytől anélkül, hogy a kötvény kibocsátója szabadon kötelezettséget vállalt volna e felperes felé – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata –, nem hivatkozhat az e rendelkezésben előírt joghatósági szabályra az e kibocsátóval szemben a kölcsönfeltételekre, a tájékoztatási és ellenőrzési követelmények megsértésére, továbbá a tájékoztatóért való felelősségre alapított kereset benyújtása céljából.

- 3) A 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés alkalmazható egy olyan keresetre, amely valamely igazolás kibocsátójának az ezen igazolásra vonatkozó tájékoztató okán, valamint az e kibocsátót terhelő egyéb tájékoztatási kötelezettségek megsértése okán fennálló felelőssége megállapítására irányul, amennyiben e felelősség nem az e rendelet 5. cikkének 1. pontja értelmében vett szerződéssel kapcsolatos ügyek közé tartozik. Ugyanezen 5. cikk 3. pontjának értelmében a felperes lakóhelye szerinti bíróságok a káresemény bekövetkeztének jogcímén joghatósággal rendelkeznek az ilyen kereset ügyében eljárni, különösen akkor, ha az említett kár közvetlenül e felperesnek az e bíróságok illetékességi területén székhellyel rendelkező banknál vezetett bankszámláján következik be.
- 4) A 44/2001 rendelet szerinti joghatóság-vizsgálat keretében nem kell átfogó bizonyítási eljárást lefolytatni azon vitatott tényekkel kapcsolatban, amelyek mind a joghatóság kérdése, mind az érvényesített igény fennállása szempontjából relevánsak. Mindazonáltal a nemzeti bíróság a rendelkezésére álló összes információra figyelemmel vizsgálhatja joghatóságát, adott esetben az alperes kifogásait is beleértve.

Aláírások